
CARTA DEL PAISATGE DE LA CONCA DE BARBERÀ

VOLUM IV - DOCUMENT DE CONSENS

PACTE PEL PAISATGE DE LA CONCA DE BARBERÀ

Aprovació Definitiva

25 de Novembre 2020

Promou:

Consell Comarcal
de la Conca de Barberà

Amb el suport de:

Equip redactor:

CARTA DEL PAISATGE DE LA CONCA DE BARBERÀ.

Novembre 2020

EQUIP DE TREBALL

CO-DIRECCIÓ: *EDUARDO SOLER* *LIMONIUM*

EQUIP REDACTOR:

Limonium Societat d'Actuacions Ambientals, S.L.U.

<i>Eduardo Soler</i>	<i>Enginyer agrònom</i>
<i>Kelly Quiroz</i>	<i>Geògrafa</i>
<i>Caribay Márquez</i>	<i>Geògrafa</i>
<i>Sílvia Abellà</i>	<i>Enginyera tècnica forestal</i>
<i>Laura Aluja</i>	<i>Geògrafa</i>

COMISSIÓ DE SEGUIMENT:

Consell Comarcal de la Conca de Barberà

Observatori del Paisatge de Catalunya

<i>Magí Trullols</i>	<i>President</i>	<i>Pere Sala</i>	<i>Director</i>
<i>Ramon Palou</i>	<i>Gerent</i>		
<i>Carme Ferrer</i>	<i>Consellera comarcal de sostenibilitat, paisatge i agricultura</i>		
<i>Josep M. Vidal</i>	<i>Conseller de Paisatge (2015-2017)</i>		
<i>Sara Janer</i>	<i>Consellera de Paisatge (2017-2019)</i>		
<i>Mireia Bonet</i>	<i>Cap del servei de turisme del Consell Comarcal i coordinadora àrea de paisatge</i>		
<i>Membres de la Comissió informativa de Desenvolupament econòmic i territori</i>			

ÍNDEX

PACTE PEL PAISATGE DE LA CONCA DE BARBERÀ

PACTE PEL PAISATGE DE LA CONCA DE BARBERÀ

0. PRESENTACIÓ

El Consell Comarcal de la Conca de Barberà ha promogut la **Carta del paisatge de la Conca de Barberà** amb l'objectiu de protegir, ordenar, gestionar, millorar i valoritzar els paisatges de la comarca, ja que són un dels elements identitaris més importants d'aquest territori i un recurs econòmic i de desenvolupament local de primer ordre. La Carta del paisatge s'ha redactat amb el suport de l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

Els paisatges de la Conca de Barberà són una expressió de la seva identitat, i és en aquest àmbit comarcal on la seva gestió pot ser més eficaç, recolzada en polítiques actives en pro d'un desenvolupament sostenible del territori. La Carta del paisatge de la Conca de Barberà pretén servir com a referent per a aquestes polítiques d'ordenació del territori i sectorials, per a la cooperació municipal i entre les diferents administracions que incideixen en el territori, i en definitiva, com a referent d'accions per a la **dinamització i valorització dels actius del territori** i per un **millor desenvolupament local**.

Cal no oblidar, d'una banda, el paper fonamental de la població local en les decisions sobre la forma de gestionar els valors que identifiquen els seus paisatges. En aquest context, doncs, és imprescindible conèixer i considerar les percepcions i opinions de la població local respecte al paisatge de la comarca. Per altra part, les actuals amenaces, impactes externs i també les pròpies agressions internes en el paisatge de la Conca de Barberà, fan necessari que la població local vagi adquirint consciència dels seus drets i els seus deures en relació amb una ordenació que incideix en la seva **qualitat de vida** i en l'economia local.

En el context d'aquest document, entenem per **paisatge** el conjunt del territori com a integració i suport per als elements naturals, físics, culturals i l'activitat humana. En el cas de la Conca de Barberà, aquest paisatge defineix, des del punt de vista físic, una llarguíssima història d'ocupació humana, amb elements continuats de presència des de les pintures rupestres paleolítiques fins a les darreres grans intervencions en el territori com la construcció de grans infraestructures de comunicació i centrals eòliques; al mateix temps, l'agricultura tradicional mediterrània, amb cereals, vinya, ametllers i oliveres, són base d'un desenvolupament sostenible i un modelat del paisatge que, acompanyat de la presència de nombrosos espais naturals d'interès, conformen un eix **agricultura-natura-patrimoni** de gran significació i valor. En termes generals, doncs, el paisatge de la Conca de Barberà té una elevada qualitat i visibilitat, amb gran quantitat d'elements de valor, però alhora una notable fragilitat.

La identitat de la Conca de Barberà no s'entén sense la participació de la seva pròpia gent a modelar, transformar i conservar el paisatge al llarg de la seva història. Els habitants de la Conca de Barberà som els protagonistes dels valors patrimonials i culturals que han contribuït a transformar aquest paisatge tal com és ara. També som els que en el futur podem garantir un ús sostenible del territori i del seu paisatge, tant des del punt de vista ambiental, com econòmic i social..

Per tant, a la Conca de Barberà és molt clar que parlem del **paisatge com a recurs econòmic, com a element d'identitat i com a valor cultural**. En termes econòmics, més concretament, podem expressar aquesta significació com un valor afegit als productes i serveis comarcals, que es manifesta per exemple en productes agroalimentaris i recursos i serveis turístics de qualitat.

Aquest caràcter de valor a preservar, millorar i valoritzar ha de ser assumit pel conjunt dels residents a la Conca de Barberà i també pels visitants, així com també pels agents socioeconòmics de la comarca i pels inversors forans, a partir de la convivència entre natura, població, sectors i activitat. El caràcter integrat del paisatge es demostra en aquest cas pel fet d'incloure de forma especial i explícita la base geològica, l'entorn i la qualitat ambiental en el valor afegit dels productes comarcals de reconeguda qualitat, excel·lint entre ells el vi produït sota la Denominació d'Origen Conca de Barberà.

Altres elements singulars que cal tenir en compte són:

- La multiplicitat d'unitats de paisatge, singulars, amb especificitat, diferenciables i identificades en els documents d'aquesta Carta del paisatge en un espai territorial relativament reduït.
- La presència d'exemples únics de gestió històrica del paisatge, com la realitzada pel Monestir de Poblet en el seu entorn agrícola i forestal.
- El risc paisatgístic que representa per part de la Conca de Barberà la implantació de noves activitats i infraestructures de comunicació així com l'evolució urbanística induïda per la proximitat a territoris afectats per un procés de litoralització i per la seva consideració d'eix de comunicació bàsic entre el litoral i l'interior.
- La necessitat d'emprendre accions conjuntes i coordinades a nivell de comarca en la gestió del paisatge, ja que les subunitats de paisatge identificades en aquesta Carta no segueixen els límits municipals.
- La necessitat de treballar coordinadament amb comarques veïnes que també estan treballant en cartes i processos de concertació de paisatge i amb els territoris de les quals es comparteixen unitats de paisatge.
- Els riscos que comporten els fenòmens d'abandonament de població i de l'activitat agrària, ramadera i silvícola, en un entorn mediterrani molt susceptible als efectes del canvi climàtic.
- Els riscos ambientals que implica el canvi climàtic, manifestats de manera dramàtica, entre d'altres, amb els devastadors efectes de la riuada de 22 d'octubre de 2020, o els preocupants impactes del temporal Glòria de gener de 2021
- Els efectes devastadors que sobre la salut de les persones i sobre l'economia i la societat de la Conca de Barberà ha tingut i està tenint la pandèmia causada per la COVID-19, i la importància que, en el mateix sentit, assoleix la disponibilitat d'un medi ambient sa, un paisatge de qualitat i la possibilitat, per la població en general, de gaudir d'activitats a l'aire lliure i a la natura.

En les darreres dècades s'ha donat, en general, al nostre país una acceleració en la transformació dels paisatges, amb una tendència a la banalització i l'homogeneïtzació. La comarca de la Conca de Barberà no s'ha escapat d'aquest fenomen, tot i que els factors que hi incideixen i la seva intensitat són diferents que en d'altres zones. Així, antigament, la incidència de la fil·loxera o el mateix procés de despoblació van provocar modificacions paisatgístiques significatives, mentre que en els darrers anys s'han donat nous elements de canvi accelerat, com poden ser les centrals eòliques, les noves activitats econòmiques en el sector turístic o en la indústria i la consolidació d'un eix de comunicació regional que passa pel corredor del Francolí. Mentre tant, nuclis de població han desaparegut o estan en risc de fer-ho, mentre que importants zones d'agricultura tradicional s'han abandonat i d'altres, com algunes associades a la vinya o al cereal, s'hi ha tecnificat. Conjunts monumentals i elements de gran valor s'han restaurat o posat en valor, mentre que d'altres es troben força degradats. Processos contradictoris d'intensificació i extensificació es donen en paral·lel i afecten de maneres diferents a parts diverses de la comarca, posant en risc un equilibri poblacional desitjable.

En aquest context és fonamental que els continguts i resultats associats i derivats de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà siguin consensuats al màxim pels agents del territori: Consell Comarcal, ajuntaments, la DO Conca de Barberà, el Paratge Natural d'Interès Nacional de Poblet, les associacions turístiques, empresarials, cíviques i culturals, i la resta dels agents del territori. Aquest document de consens ha estat signat pels agents més implicats en el territori i d'altres entitats, associacions o ciutadans que s'hi ha volgut adherir.

El futur socioeconòmic de la comarca de la Conca de Barberà depèn, en gran mesura, de no trencar l'harmonia i bon estat del recurs *paisatge* i de potenciar convenientment el valor afegit que representa la unió entre els conceptes de natural, agricultura, patrimoni cultural i paisatge, eix de desenvolupament cabdal.

Per tant, d'aquest maridatge en resulta una necessitat que inclouen els productes agroalimentaris de qualitat, els serveis turístics, els valors de qualitat de la natura i el paisatge i el patrimoni local (etnològic, cultural, històric, espiritual, identitari, etc.).

L'ordenació i gestió sostenible del territori ha de comportar des d'aquest punt de vista, un aprofitament del paisatge a favor del desenvolupament socioeconòmic del territori, i al mateix temps, un compromís ètic a favor de la millora en la qualitat del paisatge, adoptat per cadascun dels agents que intervenen en la seva preservació, transformació, evolució, i en definitiva, en la seva gestió responsable, intervenint des dels principis d'una **nova ètica aplicada al paisatge**.

Conseqüentment, el present **Pacte pel paisatge de la Conca de Barberà és un document d'acords a favor de la protecció, ordenació, gestió, millora i valorització dels paisatges de la comarca** que signen els principals agents impulsors del procés de concertació de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà.

1. INTRODUCCIÓ

1.1 LA CARTA DEL PAISATGE DE LA CONCA DE BARBERÀ COM A INSTRUMENT DE CONSENS

D'acord amb la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya i el Reglament que la desenvolupa, la Carta del paisatge és un instrument voluntari de participació, concertació i mediació entre els agents públics i privats d'un determinat territori orientat a promoure la millora dels paisatges i la qualitat de vida de les persones i de les comunitats, mitjançant l'establiment d'objectius de qualitat paisatgística, acords sobre les estratègies d'intervenció i compromisos per executar les actuacions fixades en un programa de gestió dinàmica del paisatge.

Una carta del paisatge no és una simple declaració testimonial de principis, sinó un **document de caràcter públic i de compromís** a favor del paisatge, en què les parts signants es comprometen davant la societat a formar part d'un projecte col·lectiu, a treballar en conseqüència per assolir els compromisos signats i a desenvolupar les mesures i accions territorials, urbanístiques, agràries, de potenciació del patrimoni natural i cultural, turístiques, de custòdia del territori i de desenvolupament local, amb l'objectiu principal de dinamitzar els valors del lloc on s'arriba a consensuar un pacte a favor del paisatge.

Una carta del paisatge és un instrument que aporta solucions específiques per un paisatge concret sense pretendre donar solucions a tots els problemes paisatgístics del territori. En aquest sentit, es pot entendre la carta del paisatge com una eina per teixir complicitats i consens al voltant dels temes que es detecten com a fonamentals i prioritaris per dinamitzar el paisatge de la Conca de Barberà.

La Carta del paisatge de la Conca de Barberà la promou i **lidera el Consell Comarcal de la Conca de Barberà**, motivat per la voluntat d'impulsar la valorització del paisatge de la comarca.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya han participat en el procés d'elaboració d'aquest instrument de concertació, garantint-ne la coherència de la amb els objectius de la Llei de Paisatge i assessorant l'equip redactor i la resta d'agents implicats.

Limonium, S.L. l'equip redactor de la Carta del paisatge del Priorat, els quals s'encarreguen de realitzar els estudis tècnics i dinamitzar els debats amb els agents del territori, així com dur a terme el procés de concertació i mediació fins assolir la signatura de la Carta.

1.2 EL PROCÉS DE REDACCIÓ DE LA CARTA DEL PAISATGE DE LA CONCA DE BARBERÀ

L'elaboració de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà ha estat un procés que ha requerit tant el treball d'un equip d'experts, com el desenvolupament d'estratègies participatives, de mediació i de concertació. Aquest procés ha constatat de tres fases principals d'elaboració tècnica i consens que ara hauran de tenir la seva continuïtat en una quarta fase permanent d'implementació d'aquesta Carta del paisatge.

Fase 1: Redacció de la diagnosi de les dinàmiques i tendències del paisatge

Fase 2: Definició dels objectius de qualitat paisatgística i de les estratègies d'intervenció

Fase 3: Elaboració del programa de gestió del paisatge i signatura dels documents de consens

Fase 4: Implementació de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà

1.3 EL PROCÉS DE PARTICIPACIÓ, MEDIACIÓ I CONCERTACIÓ DE LA CARTA DEL PAISATGE DE LA CONCA DE BARBERÀ

La formulació i elaboració de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà ha constatat de dos processos que s'inicien paral·lelament, amb la voluntat de facilitar que les conclusions i les línies estratègiques proposades gaudeixin d'un elevat grau de consens, acceptació i coneixement per part del màxim nombre d'agents implicats en la valorització del paisatge de la Conca de Barberà.

El procés de participació ha estat aquell procés per mitjà del qual qualsevol persona, a títol personal o en nom d'una entitat, ha estat informat sobre el projecte i la seva evolució i ha pogut aportar la seva opinió sobre qualsevol aspecte relacionat amb la identificació, caracterització i avaluació del paisatge. Les aportacions també s'han pogut fer a través als fòrums habilitats al respecte. Posteriorment, aquestes aportacions s'han traslladat a la taula de concertació per debatre i, en el seu cas, per la seva incorporació en els diferents documents de la Carta del paisatge.

El procés de concertació ha estat aquell procés per mitjà del qual diferents agents públics o privats han realitzat trobades presencials per debatre els objectius de qualitat paisatgística, les estratègies d'intervenció, els compromisos i les accions que formen part de la Carta del paisatge i que, finalment, si així ho decideixen com a agents impulsors, prenen algun tipus de compromís voluntari amb el paisatge de la Conca de Barberà signant el document d'acords anomenat Pacte pel paisatge de la Conca de Barberà. Aquests agents poden ser institucionals, organismes, entitats i/o experts en paisatge que el gestionen, que el protegeixen o que, tot i no tindre-hi una implicació directa, volen assumir alguna responsabilitat vers el paisatge de la comarca.

Tots els agents que participen en aquest procés, amb la mediació de l'equip redactor, han format part de la taula de concertació i han estat convidats a assistir als diferents cicles de tallers per tal d'assolir acords.

Ambdós processos donen com a resultat els següents **documents de consens** de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà:

a) Pacte pel paisatge de la Conca de Barberà

És el document que inclou els acords i els compromisos estructurants a favor de la protecció, ordenació, gestió, millora i valorització dels paisatges de la comarca que signen els principals agents impulsors del procés de concertació de la

Carta del paisatge de la Conca de Barberà, i tots aquells agents no impulsors de la carta però que l'assumeixen voluntàriament.

b) Fitxes de compromisos específics

Són el document sintètic i individualitzat que inclou els compromisos específics i les accions que els agents impulsors signataris del Pacte assumeixen voluntàriament per tal d'implementar els objectius de qualitat paisatgística establerts a la Carta del paisatge de la Conca de Barberà, les mesures i estratègies enunciades en el programa de gestió i els acords generals signats en el Pacte pel paisatge del Priorat.

Així doncs, al final del procés de mediació i concertació, els agents institucionals i socials que han tingut una implicació més directa en la promoció i impuls de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà, resulten ser els signataris del present document d'acords anomenat Pacte pel paisatge de la Conca de Barberà i de les fitxes que l'acompanyen i que estan plantejades, com hem assenyalat anteriorment, com un document sintètic i individualitzat de compromisos específics i accions que els agents signants assumeixen voluntàriament per tal d'implementar els objectius de qualitat paisatgística establerts a la Carta del paisatge, les mesures i estratègies enunciades en el programa de gestió i els acords i compromisos estructurants signats en el Pacte pel paisatge de la Conca de Barberà.

Val a dir que, com que la Carta de Paisatge ha estat redactada amb un cicle electoral municipal pel mig, una **primera versió** d'aquest Pacte de paisatge de la Conca de Barberà va ser signada per unanimitat pel Consell d'alcaldes de la Conca de Barberà en data **13 de maig de 2019**, just abans de les eleccions municipals, per donar continuïtat i garantia al procés que s'estava duent a terme.

El document que actualment es presenta correspon al document definitiu de Pacte de Paisatge de la Conca de Barberà, que recull el Pla de Gestió i les adhesions i compromisos adquirits pels agents públics o privats.

Posteriorment a la signatura del Pacte, qualsevol ciutadà, entitat o associació podrà adherir-se de forma individualitzada als objectius de qualitat paisatgística enunciats a la Carta del paisatge mitjançant l'espai web o utilitzant altres mecanismes que s'indiquin per part del Consell Comarcal. Aquest tipus d'adhesió significa donar un suport públic als objectius de qualitat paisatgística determinats a la Carta del paisatge i als acords a favor del paisatge i podran també aportar, si així ho determinen, compromisos específics.

2. CONSIDERACIONS GENERALS

ATÈS que el Parlament de Catalunya, en sessió del 14 de desembre de 2000, es va adherir al **Conveni Europeu del Paisatge** signat per la Conferència Interministerial d'Estats Membres del Consell d'Europa, reunida a Florència el 20 d'octubre de l'any 2000, amb la voluntat d'incorporar els principis, els objectius i les mesures continguts en aquest tractat internacional que va entrar en vigor l'1 de març de 2004.

ATÈS que el citat **Conveni Europeu del Paisatge** determina la necessitat d'identificar els paisatges que integren un territori, analitzar les seves característiques i les forces que les transformen, avaluar el seu estat actual i implementar instruments orientats a protegir, valoritzar, gestionar i planificar aquests paisatges.

ATÈS que l'**Estatut d'Autonomia de Catalunya** de l'any 2006 en el seu Títol I ha establert el dret social de totes les persones a gaudir dels recursos naturals i del paisatge en condicions d'igualtat establint el deure de fer-ne un ús responsable i evitar-ne el malbaratament.

Entre els principis rectors de l'Estatut de Catalunya s'estableix que els poders públics han de fer efectives les condicions que permetin a totes les persones el gaudi del patrimoni natural i paisatgístic i que els poders públics vetllaran per la cohesió econòmica i territorial aplicant polítiques que assegurin un tractament especial de les zones de muntanya, la protecció del paisatge, el foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles i una distribució equilibrada al territori dels diferents sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació.

ATÈS que al nostre país ha estat aprovada la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge (en endavant, **Llei del Paisatge de Catalunya**) i el Decret 343/2006, de 19 de setembre, que la desenvolupa. Ambdós textos normatius tenen per objecte el reconeixement, la protecció, la gestió i l'ordenació dels paisatges catalans, per tal de preservar els seus valors naturals, patrimonials, culturals, socials, i econòmics en un marc de desenvolupament sostenible, amb la finalitat de donar un reconeixement jurídic al paisatge i d'impulsar la plena integració del paisatge en el planejament i en les polítiques d'ordenació territorial i urbanístiques, i també en les altres polítiques sectorials que hi incideixen de manera directa o indirecta.

ATÈS que d'acord amb el Conveni Europeu del Paisatge i la Llei del Paisatge de Catalunya s'entén per:

- a) **Paisatge:** aquella àrea, tal i com la percebi la gent, el caràcter de la qual és resultat de l'acció i la interacció de factors naturals i/o humans.
- b) **Política de paisatge:** és l'expressió per part de les autoritats públiques competents dels principis generals i les estratègies i directrius que permetin l'adopció de mesures específiques orientades a la protecció, ordenació i gestió dels paisatges.
- c) **Objectius de qualitat paisatgística:** significa, per a un paisatge concret, la formulació per part de les autoritats públiques competents de les aspiracions de la població pel que fa als trets paisatgístics del seu entorn.
- d) **Protecció del paisatge:** aquelles accions orientades a conservar i mantenir els trets significatius i característics d'un paisatge, justificades pel valor patrimonial derivat de la seva configuració natural i/o de l'activitat humana.
- e) **Ordenació del paisatge:** aquelles accions fermes orientades al futur per millorar, recuperar o crear paisatges.
- f) **Gestió del paisatge:** aquelles accions que, des d'una perspectiva de desenvolupament sostenible, s'emprenen per tal de garantir el manteniment regular del paisatge, i per dirigir i harmonitzar els canvis provocats per processos socials, econòmics i ambientals.

ATÈS que el Conseller de Política Territorial i obres públiques aprovà definitivament el Catàleg de Paisatge del Camp de Tarragona el 19 de maig de 2010 (Edicte de 28 de maig de 2010), territori en el qual s'inclou la Conca de Barberà

ATÈS que la Llei de Paisatge de Catalunya ha regulat la figura de les **cartes del paisatge** com un instrument de concertació de les polítiques de paisatge. Cal entendre aquest document de consens de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà com un pacte a favor dels paisatges de la comarca. La carta és un instrument voluntari de concertació i mediació entre els agents públics i privats del territori orientat a promoure la millora dels paisatges i

la qualitat de vida de les persones, mitjançant l'establiment d'objectius de qualitat paisatgística, estratègies de gestió dinàmica del paisatge i mesures i accions territorials, urbanístiques, agràries, de potenciació del patrimoni natural i cultural, turístiques i de desenvolupament local, amb l'objectiu principal de dinamitzar els valors dels paisatges de la Conca de Barberà.

La Carta del paisatge de la Conca de Barberà és un full de ruta que ha de ser útil per elaborar el marc comú referencial que faciliti l'entesa i el consens entre els agents implicats en les transformacions i la gestió dels paisatges del Priorat. Són els mateixos agents de la comarca els qui participen a través d'un procés de **participació i concertació territorial** en les propostes i actuacions amb l'aplicació de noves conductes i pautes d'intervenció en el paisatge basades en el reconeixement del seu caràcter com a bé d'interès col·lectiu que dinamitza el desenvolupament econòmic i cultural de la comarca.

ATÈS que la Carta del paisatge de la Conca de Barberà ha de ser **un instrument útil de concertació d'estratègies a favor del paisatge** de la comarca amb la finalitat d'afavorir que en les decisions que s'adoptin sobre el territori i el paisatge per part dels poders públics, hi participin els ciutadans, els agents econòmics, els professionals que intervenen o tenen un bon coneixement del territori, així com els col·lectius de defensa del medi ambient i les entitats de conservació i custòdia del territori.

ATÈS que l'adopció de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà s'ha basat en els següents principis:

1. Que el reconeixement, l'ordenació i la protecció del paisatge com a **bé d'interès públic col·lectiu** és una responsabilitat no només dels poders públics, sinó també dels ciutadans i la resta dels agents socials i econòmics que actuen sobre el territori.
2. Que en qualsevol intervenció sobre el territori i en els diferents instruments existents o futurs per a la planificació i gestió territorial, s'haurà de tenir en compte el paisatge pel seu **caràcter integrador**.
3. Que els **poders públics** adopten el compromís d'establir les polítiques i les mesures concretes que permetin la millor protecció, gestió i ordenació dels paisatges de la Conca de Barberà.
4. Que els **agents privats** signants de la Carta del paisatge del Priorat adopten els compromisos d'integració del paisatge en els seus respectius projectes i actuacions, implementant les mesures específiques per a la conservació dels paisatges de la Conca de Barberà

ATÈS que d'acord amb el que estableix el Decret 343/2006, de 19 de setembre, que desenvolupa la Llei del Paisatge de Catalunya, la Carta del paisatge de la Conca de Barberà té els següents continguts:

1. La **diagnosi de les dinàmiques del paisatge** orientada principalment a:
 - a) Precisar les característiques fonamentals dels paisatges de la Conca de Barberà
 - b) Identificar les seves tendències de transformació i evolució.
 - c) Enunciar les variables i agents associats a aquestes dinàmiques.
 - d) Establir quins són els valors paisatgístics de les diferents subunitats de paisatge.
 - e) Determinar els impactes i riscos que comprometen el manteniment de la qualitat paisatgística de la comarca.
 - f) Enunciar i caracteritzar els reptes i oportunitats a assolir.

2. Els **objectius de qualitat paisatgística**

3. El **programa de gestió del paisatge**

ATÈS que el Consell d'Alcaldes de la Conca de Barberà, en sessió celebrada el 13 de maig de 2019, va aprovar per unanimitat una primera versió del Document de Consens que incloïa els objectius de qualitat paisatgística.

És per tot això que les administracions, organismes, entitats i associacions sotasignats PACTEN els següents principis generals, objectius de qualitat paisatgística, compromisos estructurants i específics atenent al programa de gestió de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà que ha de permetre assolir-los.

3. PRINCIPIS GENERALS

En aquesta aprovació inicial, que es realitza abans de les eleccions locals de maig de 2019, es dóna oportunitat als responsables de l'administració local a expressar el seu compromís amb la Carta previ al resultat de dites eleccions. Posteriorment, els nous equips entrants tindran l'oportunitat de ratificar i/o signar aquest document de consens acompanyat del programa de gestió i dels compromisos específics.

Així, els sotasignats assumeixen com a marc de referència dels objectius de qualitat paisatgística, així com dels compromisos, programes i accions que se'n deriven els següents PRINCIPIS GENERALS:

La Conca de Barberà és una realitat paradigmàtica de paisatge agrari mediterrani emmarcat per muntanyes mediterrànies, que il·lustra de manera excepcional la mil·lenària interacció entre l'home i la natura i l'evolució del paisatge i de la societat al voltant de l'explotació agrària al Mediterrani.

Això inclou tant el mosaic silvoagropastoral, com els serveis i les activitats artesanals, professionals i industrials associades, així com els productes derivats i les habilitats i sabers locals que s'hi relacionen. És a dir, de forma transversal, tant els **valors materials com els immaterials**. És així com la Conca de Barberà s'arrela i alhora es caracteritza i singularitza en la diversitat biològica, ambiental, paisatgística i cultural, tot conjugant de manera harmònica i dinàmica la tradició, la innovació i la creativitat.

El territori i el paisatge de la Conca de Barberà té importantíssims elements i valors relacionats amb una llarga i rica història d'ocupació humana, que ha deixat jaciments arqueològics, edificis i nuclis urbans de gran valor monumental, arquitectura religiosa de gran devoció, bellesa i valor històric (incloent un element de la llista de Patrimoni Mundial de la Humanitat, com és el cas del Reial Monestir de Poblet) i una llarguíssima llista d'elements de valor relacionats amb la utilització tradicional del territori: cultura de l'aigua (molins, peixeres, ponts, preses, cocons, rentadors, fonts i abeuradors, entre d'altres), cultura de la pedra seca i agrícola (masos, eres, corrals, cabanes i barraques de pedra seca, marges, molins, entre d'altres), cultura extractiva (pedres antigues, guixeres, forns de calç i de guix), cultura silvícola (carboneres, pous de gel, entre d'altres). Té també paisatges agraris en mosaic de gran valor i bellesa, ajustats a l'orografia del territori, que perviuen enmig el panorama general de la crisi de l'agricultura mediterrània. Part d'aquests paisatges conserven varietats de conreu i tradicions singulars, especialment en el cas de la viticultura, essent la comarca origen del moviment cooperatiu que donà, entre d'altres, cellers monumentals emmarcats en el moviment modernista i conjunts excepcionals com són les vinyes que emmarquen el Reial Monestir de Poblet. L'orografia esgraonada, amb serres perimetrals que presenten nombroses talaies i miradors naturals,

així com l'existència d'abundoses masses forestals que hostatgen una biodiversitat molt elevada, pròpia de les muntanyes mediterrànies, i a la que contribueixen també els rius i torrents i els propis conreus tradicionals, són trets també característics de la comarca. Nombrosos nuclis urbans medievals, sovint amb fortificacions, se situen tant a la plana com a la muntanya i, tot hi haver patit, en alguns casos de manera virulenta, el fenomen de la despoblació, mantenen en general un ric i divers patrimoni històric i paisatgístic. Per últim, les darreres dècades han portat nous paisatges tecnològics com les carenes amb centrals eòliques, els corredors d'infraestructures de comunicació i els polígons industrials i logístics, elements que cerquen, no amb dificultats, a seva inserció paisatgística.

El territori i el paisatge de la Conca de Barberà representen un **capital** i alhora un **recurs** finit, fràgil i amb limitada capacitat d'esmoreïment i feble resiliència davant les dinàmiques i canvis d'origen antròpic, incloent el repte del canvi climàtic. Això obliga a garantir en tot moment i circumstància, una gestió integral i integrada de la Conca de Barberà, l'aplicació ininterrompuda del principi de desenvolupament sostenible i la primacia de l'**interès públic** i de la qualitat i harmonia del paisatge sobre altres interessos.

Aquest capital i aquest recurs només poden ser gestionats i usats de forma adequada i sostenible, garantint que la presa de decisions estigui fonamentada, preceptivament i prèvia, en la recerca, l'estudi, la documentació i el coneixement exigents i rigorosos. La seva gestió ha d'orientar-se cap a l'obtenció de beneficis socials, culturals i econòmics a nivell local i comarcal, cap a la preservació o increment de la qualitat de vida i del marc mediambiental i de manera especial, cap al respecte i equilibri permanents entre la utilització del territori i la salvaguarda de la seva autenticitat i integritat.

Cal també, en aquests moments, tenir en compte que la qualitat ambiental i del paisatge i la possibilitat d'oferir als ciutadans/es possibilitats reals de lleure, gaudi, esport i educació a l'aire lliure s'han comprovat com un dels mètodes més eficaços per lluitar contra els adversos efectes sobre la salut física i mental de les persones que ha generat la pandèmica de la COVID-19 i totes les seves conseqüències. Al mateix temps, tots els estudis experts demostren la relació directa entre un patrimoni natural sà i la menor incidència de noves malalties, i d'un menor efecte sobre la salut de les que es presentin.

Aquests **principis** constitueixen el marc de referència dels objectius de qualitat paisatgística així com dels compromisos, programes i accions que se'n deriven, als quals cal referir-se en cas de dubte, interpretació i aplicació de qualsevol part o aspecte de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà i de tots i cadascun dels documents que la componen.

La Carta del paisatge de la Conca de Barberà es proposa esdevenir un marc de referència compartit, que faciliti l'entesa i la cooperació entre tots els agents implicats en les transformacions i la gestió dinàmica del paisatge, siguin públics o privats, que sovint tenen visions i interessos no coincidents però que comparteixen els principis de la mateixa i volen assumir un **compromís ètic a favor del paisatge de la Conca de Barberà**.

Les propostes que contenen els diferents documents de la Carta del paisatge aporten elements de gran valor que caldrà tenir en compte en els processos de planificació territorial, urbanística i sectorial endegats per les diferents administracions. I també per a orientar diverses activitats del sector privat, especialment les vinculades a l'activitat agrària, turística, d'oci i lleure, en totes les seves facetes, així com a l'educació i la formació en valors a favor del paisatge.

L'execució dels acords establerts de manera voluntària en el procés de participació, mediació i concertació de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà sobre el reconeixement de les tendències i dinàmiques territorials i sectorials que afecten al paisatge de la comarca i sobre els objectius de qualitat paisatgística que es volen assolir, ha de permetre aplicar i difondre noves pautes d'intervenció i de gestió del paisatge basades en el reconeixement del seu caràcter de bé d'interès col·lectiu i ha de procurar posar en valor les economies i el desenvolupament local a partir de processos endògens, que garanteixin la sostenibilitat social, econòmica i ambiental del model impulsat, la qualitat de vida de les persones i la qualitat dels paisatges de la Conca de Barberà.

4. OBJECTIUS DE QUALITAT PAISATGÍSTICA

Els sotasignats assumeixen els següents **OBJECTIUS DE QUALITAT PAISATGÍSTICA** per als paisatges de la Conca de Barberà que han estat determinats en el procés de concertació de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà i es comprometen a impulsar-los per tal de dinamitzar els paisatges de la comarca a partir de les aspiracions de la població que manifesta permanentment com vol que siguin els seus paisatges i que ens demanda assolir-los:

1. Recuperar i posar en valor el patrimoni històric de la comarca

- 1.1.Consolidar, conservar i/o recuperar el patrimoni de castells, muralles, torres, talaies, portals, palaus i fortificacions de la comarca
- 1.2.Explorar, posar en valor i protegir efectivament els jaciments arqueològics i les pintures rupestres, facilitant l'ús públic i la visita en aquells on sigui compatible amb la seva protecció
- 1.3.Recuperar el patrimoni de molins fariners i altres elements de la cultura de l'aigua
- 1.4.Conservar i/o recuperar els masos, proporcionant-los usos i habitabilitat compatible amb la seva història i qualitats paisatgístiques
- 1.5.Dissenyar un pla de senyalització vial que permeti conèixer els elements d'interès històric existents a cada poble

2. Mantenir la integritat visual i paisatgística i l'habitabilitat dels nuclis urbans de la comarca

- 2.1.Recuperar els nuclis urbans degradats de la comarca, amb problemes greus de pèrdua de població, i avaluar les possibilitats d'actuació als que ja estan abandonats
- 2.2.Eliminar o reciclar estructures obsoletes a la perifèria dels nuclis urbans (granges, naus industrials...)
- 2.3.Redissenyar paisatgísticament les àrees d'aparcament
- 2.4.Estudiar la ubicació i naturalesa d'elements de senyalització, publicitat i d'altres que causen impacte sobre la visibilitat dels nuclis urbans i el seu patrimoni i reubicar/eliminar aquelles que siguin necessàries
- 2.5.Recuperar elements tradicionals com les alineacions d'arbres a les carreteres d'entrada en algunes poblacions (tenint sempre en compte la seguretat viària)
- 2.6.Millorar la xarxa de telecomunicacions de la comarca, així com la integració paisatgística de les infraestructures necessàries, per facilitar la vida als pobles
- 2.7.Formular i executar una estratègia de recuperació d'habitatges buits als nuclis urbans de la comarca
- 2.8.Incloure estratègies de compactat i embelliment a les revisions de planejament urbanístic de la comarca
- 2.9.Fomentar la interconnexió entre nuclis urbans mitjançant la xarxa de camins i senders
- 2.10. Millorar la xarxa i infraestructura de comunicacions viàries i ferroviàries de la comarca, sempre tenint en compte la seva correcta inserció i integració paisatgística

3. Protegir, gestionar i conservar els hàbitats naturals i les formacions geològiques d'interès

- 3.1.Conservar els arbres i les arbredes monumentals, notables i singulars
- 3.2.Prevenir els incendis forestals
- 3.3.Recuperar i diversificar els paisatges fluvials i les fonts
- 3.4.Posar en valor les brolles, màquies i comunitats herbàcies i arbustives, tot recuperant espais oberts
- 3.5.Fomentar la maduració i diversificació dels boscos
- 3.6.Aconseguir òrgans de gestió efectius pels espais naturals protegits de la comarca que no en disposen
- 3.7.Involucrar la societat civil i les administracions locals en la gestió del patrimoni natural mitjançant la figura de la custòdia del territori
- 3.8.Fomentar l'aprofitament sostenible de les masses forestals, amb especial atenció als productes secundaris
- 3.9.Protegir i posar en valor el patrimoni geològic, geomorfològic i paleontològic

4. Fomentar el mosaic agrícola tradicional i les noves formes de conreu respectuoses amb el medi ambient i el paisatge

- 4.1. Recuperar el patrimoni etnològic associat a la vida agrícola i els usos tradicionals (cabanes, barraques, eres, corrals, cocons, pous de gel, carboneres...)
- 4.2. Recuperar marges i bancals
- 4.3. Fomentar i potenciar conreus alternatius d'alt valor paisatgístic
- 4.4. Promoure formes de conreu més respectuoses amb el medi i el paisatge
- 4.5. Afavorir els formats extensius tradicionals en els conreus llenyosos
- 4.6. Recuperar l'heterogeneïtat del parcel·lari agrícola, protegint i recuperant marges arbrats i boscos-illa
- 4.7. Fomentar productes de qualitat que puguin afegir valor mitjançant la conservació del paisatge
- 4.8. Recuperar àrees de conreu a les zones de muntanya
- 4.9. Fomentar la ramaderia extensiva i l'apicultura

5. Restaurar els paisatges degradats i banals

- 5.1. Inventariar construccions abandonades (granges, naus, magatzems...) i elaborar un pla de reconversió/demolició
- 5.2. Inventariar els espais annexes i intersticials entre infraestructures de comunicació, definint el seu propietari, i elaborar un pla de recuperació ambiental i paisatgística
- 5.3. Inventariar traces de carreteres abandonades i elaborar un pla de reconversió/demolició
- 5.4. Desenvolupar un pla de millores paisatgístiques pels polígons industrials de la comarca
- 5.5. Restaurar antics abocadors i pedreres, tot posant en valor aquells elements de la cultura minera i extractiva d'interès patrimonial

6. Augmentar la conscienciació i el coneixement sobre el paisatge a la comarca

- 6.1. Crear una xarxa de miradors de paisatge amb valor interpretatiu
- 6.2. Crear una xarxa d'itineraris de paisatge mitjançant senders i camins
- 6.3. Dissenyar i executar un programa d'educació en el paisatge als centres escolars i de gent gran de la comarca

7. Desenvolupar una política comarcal de promoció i protecció del paisatge de la comarca

- 7.1. Crear un òrgan de gestió i coordinació de polítiques de paisatge a la comarca
- 7.2. Establir sinèrgies amb iniciatives de paisatge de comarques veïnes
- 7.3. Promoure iniciatives de foment d'accions de millora, protecció i promoció del paisatge per entitats locals, empresarials i cíviques

5. ADHESIONS I COMPROMISOS

Durant el procés de preparació d'aquesta Carta del Paisatge, s'han recollit les següents adhesions i compromisos.

5.1 ADHESIONS I COMPROMISOS D'AGENTS PÚBLICS

NOM DE L'ADMINISTRACIÓ	DATA D'ADHESIÓ	APORTA COMPROMISOS ESPECÍFICS	S'ADHEREIX A LA CARTA I ELS SEUS OBJECTIUS
AJUNTAMENT DE BARBERÀ DE LA CONCA	PLE DE 29 D'ABRIL DE 2020	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE BLANCAFORT	PLE 11-12-2019	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE CONESA	PLE 7-11-2019	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE FORÈS	PLE 2-9-2020	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE LES PILES	PLE 15-11-2019		SÍ
AJUNTAMENT DE L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ	PLE 25-6-2020	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE LLORAC	PLE DE 28-11-2019	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE MONTBLANC	PLE DE 13-5-2020	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE PASSANANT I BELLTALL	PLE DE 4-12-2019	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE PIRA	PLE DE 13-12-2019	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE PONTILS	PLE DE 17-12-2019	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE ROCAFORT DE QUERALT	PLE DE 7-2-2020		SÍ
AJUNTAMENT DE SANTA COLOMA DE QUERALT	PLE DE 23-1-2020	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE SARRAL	PLE DE 27-11-2019	SI	SI
AJUNTAMENT DE SAVALLÀ DEL COMTAT	PLE DE 20-12-2019	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE SENAN	PLE DE 21-12-2019		SÍ
AJUNTAMENT DE SOLIVELLA	PLE DE 3-2-2020	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE VALLCLARA	PLE DE 13-12-2019		SÍ
AJUNTAMENT DE VALLFOGONA DE RIUCORB	PLE DE 28-11-2019	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE VILANOVA DE PRADES	28-2-2020	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE VILAVERD	PLE DE 16-7-2020	SÍ	SÍ
AJUNTAMENT DE VIMBODÍ I POBLET	PLE DE 18-12-2020	SÍ	SÍ
PARATGE NATURAL D'INTERÈS NACIONAL DE POBLET	JUNTA RECTORA DE 27-11-2020	SÍ	SÍ

5.2. ADHESIONS I COMPROMISOS D'AGENTS PRIVATS

NOM DE L'AGENT	DATA D'ADHESIÓ	APORTA COMPROMISOS ESPECÍFICS	S'ADHEREIX A LA CARTA I ELS SEUS OBJECTIUS
AEIG L'ESTORNELL	16-3-2020	SI	SI
LES VOLTES	11-8-2020	SI	SI
VILLA ENGRACIA	17-8-2020	SI	SI
AROMIS DE LA CONCA	10-8-2019	SI	SI
ASSOCIACIÓ DE DONES ROCAFORTINES	21-11-2019	SI	SI
ASSOCIACIÓ D'HOSTELERIA DE LA CONCA DE BARBERÀ	13-10-2020	SI	SI
ASSOCIACIÓ ESPORTIVA CAMINADES CREU DEL CODOÇ DE VIMBODÍ I POBLET	-	SI	SI
ASSOCIACIÓ DEL PESSEBRE VIVENT DE L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ	22-6-2020	SI	SI
ASSOCIACIÓ REVISTA LES FORQUES	28-11-2019	SI	SI
CÀMPING SERRA DE PRADES RESPOR	-	SI	SI
MAS FORASTER 1923, S.L.	19-3-2020	SI	SI
CENTRE D'HISTÒRIA NATURAL DE LA CONCA DE BARBERÀ	10-8-2020	SI	SI
COOPERATIVA FET A LA CONCA SCCL	10-8-2020	SI	SI
MUSEU DE LA VIDA RURAL – FUNDACIÓ CARULLA	27-11-2019	SI	SI
FLECA L'ARESTA SCCL	23-12-2019	SI	SI
ASSOCIACIÓ LA CONCA 5.1	18-11-2019	SI	SI
MASET DE LES TALAVERES	18-11-2019	SI	SI
MASIA DEL CADET	14-4-2020	SI	SI
MUSEU COMARCAL DE LA CONCA DE BARBERÀ	12-8-2020	SI	SI

6. PLA DE GESTIÓ

Els resultats del treball tècnic, el procés de participació i els compromisos adquirits han permès confeccionar el Pla de Gestió de la Carta de Paisatge de la Conca de Barberà, que és el següent:

1. RECUPERAR I POSAR EN VALOR EL PATRIMONI HISTÒRIC DE LA COMARCA

1.1. Recuperar el patrimoni de castells, muralles, torres, talaies, portals, palaus i fortificacions de la comarca

Accions generals

1.1.1. Establir protocols tècnics i estètics per assegurar que les restauracions es realitzen sense modificar l'estructura original, conjuntament amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

1.1.2. Establir un programa d'ajuts i subvencions per preservar i restaurar el patrimoni cultural, conjuntament amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, tot buscant també fonts alternatives, incloent les privades.

1.1.3. Fomentar l'ús turístic d'aquest tipus d'elements assegurant un retorn econòmic dedicat a la recuperació del patrimoni.

1.1.4. Establir un pla i programa de prioritització de les actuacions en el patrimoni fortificat (segons el valor cultural i històric, sostenibilitat i cost econòmic).

1.1.5. Dissenyar una lloc web on apareguin inventariats i referenciats tots els elements del patrimoni fortificat de la comarca.

Accions concretes

- Recuperar les restes de l'església romànica de Vallclara (cementiri vell).
- Recuperar les restes del castell de Vilanova de Prades.

Compromisos

- Dur a terme accions de millora de l'accessibilitat al Castell Templer. *Compromís de l'Ajuntament de Barberà de la Conca.*
- Promocionar la restauració d'elements característics del municipi, integrant-los paisatgísticament en el seu context arquitectònic i entorn natural. *Compromís de l'Ajuntament de Forès.*
- Posar en valor la torre de Santa Perpètua de Gaià, duent a terme la seva museïtzació. *Compromís de l'Ajuntament de Pontils.*
- Recuperar el patrimoni de torres i fortificacions del municipi de Sarra. *Compromís de l'Ajuntament de Sarra.*

1.2. Protegir efectivament els jaciments arqueològics i les pintures rupestres, facilitant l'ús públic i la visita en aquells on sigui compatible amb la seva protecció

Accions generals

1.2.1. Fomentar l'educació sobre la importància cultural d'aquests elements històrics.

1.2.2. Elaborar un pla d'actuació d'excavacions arqueològiques, ordenat i prioritzat, i cercar els recursos econòmics per poder-lo executar, conjuntament amb el Departament de Cultura de la Generalitat, institucions privades i finançadors.

1.2.3. En base als resultats de camp del pla d'actuació d'excavacions arqueològiques, decidir que s'ha de protegir i que no.

1.2.4. Utilitzar les noves tecnologies per crear projectes de coneixement i interpretació ex-situ que eviti degradacions per l'ús públic.

1.2.5. Dissenyar i implementar un sistema de rotulació respectuosa.

1.2.6. Introduir conceptes sobre els paisatges prehistòrics i històrics en els sistemes de senyalització i interpretació de jaciments.

Compromisos

- Localitzar les restes paleolítiques, balms i coves del t.m. de l'Espluga de Francolí, senyalitzant-les i creant material divulgatiu. *Compromís de l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí.*
- Posar en valor el patrimoni paleontològic i els jaciments arqueològics del municipi de Sarral. *Compromís de l'Ajuntament de Sarral.*

1.3. Recuperar el patrimoni de molins fariners i altres elements de la cultura de l'aigua**Accions generals**

- 1.3.1. Crear una línia d'ajuts o subvencions per la millora dels molins de propietat privada, conjuntament amb el Departament de Cultura de la Generalitat, l'Agència Catalana de l'Aigua, el Departament de Territori i Sostenibilitat, i possibles empreses privades interessades en participar (empreses de gestió de l'aigua, grans indústries agroalimentàries del món dels cereals).
- 1.3.2. Facilitar l'ús públic i les visites als molins privats i recuperar per l'ús públic els molins de propietat pública (per exemple un molí privat que hi ha a un local municipal a la plaça de Blancafort).
- 1.3.3. Facilitar usos nous al patrimoni de molins, com per exemple serveis turístics o de restauració.

Compromisos

- Recuperar el pont Vell de Montblanc danyat per la devastadora riuada de 22-10-2019. *Compromís de l'Ajuntament de Montblanc.*
- Recuperar el paisatge de sèquies i peixeres del municipi de Montblanc destrossades per la riuada del 22-10-2019. *Compromís de l'Ajuntament de Montblanc.*
- Recuperar patrimoni de molins fariners i hidràulics del municipi de Santa Coloma de Queralt. *Compromís de l'Ajuntament de Santa Coloma de Queralt.*
- Recuperar el patrimoni de molins de la vila de Sarral. *Compromís de l'Ajuntament de Sarral.*

1.4. Recuperar els masos, proporcionant-los usos i habitabilitat compatible amb la seva història i qualitats paisatgístiques**Accions generals**

- 1.4.1. Establir un sistema fiscal que faciliti la recuperació dels masos per part dels seus propietaris mitjançant mesures com l'exempció de tributs i taxes.
- 1.4.2. Facilitar, mitjançant normativa urbanística, la segregació dels masos de la finca per poder mantenir habitatge i conreu.
- 1.4.3. Facilitar els tràmits administratius, tant urbanístic com de projecte, mitjançant el suport de tècnics proporcionats per l'administració municipal i comarcal.
- 1.4.4. Definir els masos d'importància històrica o simbòlica comarcal i establir estratègies per la seva recuperació (p.ex. Mas d'en Xup).
- 1.4.5. Recatallar, valorar i prioritzar actuacions de protecció sobre el patrimoni dels masos i plantejar titularitat.

Compromisos

- A Barberà de la Conca, embelliment d'unes voltes del segle X (BCIL), que forma part de la propietat de l'Alotjament Rural de les Voltes. *Compromís les Voltes.*

1.5. Dissenyar un pla de senyalització vial que permeti conèixer els elements d'interès històric existents a cada poble.**Accions generals**

- 1.5.1. Planificació per determinar la necessitat o no de senyalitzar els diversos elements d'interès històric.
- 1.5.2. Revisar el pla comarcal de senyalització existent, amb especial incís en millorar la identificació d'elements històrics en La Ruta del Cister.
- 1.5.3. Incloure informació sintètica sobre la història de cada monument.
- 1.5.4. Crear sinèrgies, quant a senyalització, entre les diferents poblacions i municipis.
- 1.5.5. Acordar amb la Diputació de Tarragona i el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya fórmules per facilitar la senyalització turística viària.

2. MANTENIR LA INTEGRITAT VISUAL I PAISATGÍSTICA I L'HABITABILITAT DELS NUCLIS URBANS DE LA COMARCA**2.1. Recuperar els nuclis urbans degradats de la comarca, amb problemes greus de pèrdua de població, i avaluar les possibilitats d'actuació als que ja estan abandonats****Accions generals**

- 2.1.1. Promoure, conjuntament amb el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, plans de rehabilitació dels nuclis antics de les grans poblacions de la comarca.
- 2.1.2. Prioritzar els nuclis urbans encara habitats sobre els que ja s'han perdut (degradats i abandonats), que caldria mantenir a nivell històric, consolidant estructures des d'un punt de vista cultural i identitari.

Accions concretes

- Recuperar edificis vitivinícoles o agrícoles de Vilanova de Prades, com "Els Cubs", l'antiga "Cal Vella" o "Corrals" que donaven nom a cases o ens feien diversos oficis amb vinya, fruits secs i animals.

Compromisos

- Ajudar a dissenyar i gestionar ajudes a inversions en habitatges en mal estat, a l'aïllament de les cases en finestres i sostres, millora dels serveis bàsics de banyis i cuines per a la qualitat de vida de les persones que hi viuen i assessorament sobre sistemes moderns de calefacció amb biomassa o energia solar. *Compromís de l'Associació d'Hosteleria de la Conca de Barberà*
- Recuperar el nucli urbà de Montargull. *Compromís de l'Ajuntament de Llorac.*

2.2. Eliminar o reciclar estructures obsoletes a la perifèria dels nuclis urbans (granges, naus industrials...)**Accions generals**

2.2.1. Realitzar un inventari, a nivell comarcal, d'edificacions ramaderes i industrials abandonades, incloent una avaluació de l'estat, diferenciant les que es poden reutilitzar/restaurar i les que necessiten demolició. Establir un pla d'actuació al respecte, mobilitzant administracions supralocals i recursos públics i privats per tirar-lo endavant.

2.2.2. Impulsar decididament l'obligació dels propietaris d'enderrocar aquelles estructures ruïnoses que suposin un perill per la població.

2.3. Redissenyar paisatgísticament les àrees d'aparcament**Accions generals**

2.3.1. Reubicar àrees d'aparcament, traslladant-ne algunes des de dins dels nuclis urbans cap a fora.

2.3.2. Avaluat la necessitat real de les àrees d'aparcament als Estudis d'Avaluació de la Mobilitat Generada dels POUMs, ja que molt possiblement en molts llocs no hi calen.

2.3.3. Regular els aparcaments d'autocaravanes per protegir l'entorn i l'economia local i ubicar-los en aquells llocs on realment hi hagi demanda i on no impactin sobre negocis similars com els càmpings.

2.3.4. Realitzar un inventari de les àrees d'aparcament públic als diferents municipis de la comarca i proposar un pla d'integració paisatgística i embelliment, mobilitzant recursos d'administracions supralocals i recursos públics i privats per tirar-lo endavant.

Compromisos

- Creació d'una zona d'aparcament sota el castell de Barberà de la Conca integrada paisatgísticament. *Compromís de l'Ajuntament de Barberà de la Conca.*
- Creació d'un aparcament d'autocaravanes al municipi de Montblanc. *Compromís de l'Ajuntament de Montblanc.*
- Condicionament de la zona d'acampada de Pira. *Compromís de l'Ajuntament de Pira.*
- Reconvertir l'espai de l'antic de camp de futbol de Vallfogona de Riucorb (actualment en desús), com una zona d'aparcament. *Compromís de l'Ajuntament de Vallfogona de Riucorb.*

2.4. Estudiar la ubicació i naturalesa d'elements de senyalització, publicitat i d'altres que causen impacte sobre la visibilitat dels nuclis urbans i el seu patrimoni i reubicar/eliminar aquelles que siguin necessàries**Accions generals**

2.4.1. Inventariar espais urbans que necessiten d'intervenció paisatgística (per exemple murs d'equipaments i de contenció que són dissonants) i buscar intervencions paisatgístiques d'interès, com per exemple la intervenció ordenada de graffiters o muralistes.

2.4.2. Realitzar un inventari de les rotondes existents a la comarca i plantejar, conjuntament amb les administracions responsables, un pla d'embelliment i d'utilització de les mateixes per crear identitat i fomentar el paisatge local.

2.4.3. Incloure la integració paisatgística en el disseny dels equipaments públics i la ubicació i característiques de la senyalització pública.

2.4.4. Elaborar una ordenança comarcal sobre publicitat i elements discordants.

2.4.5. Realitzar un disseny unificat de rètols a nivell comarcal.

2.4.6. Estudiar un sistema adequat de senyalització de les activitats econòmiques i artesanals locals.

Compromisos

- Adequació de les noves tanques metàl·liques a l'entorn; en cas de ser una zona de forest, de color verd. *Compromís de l'Ajuntament de Vilanova de Prades.*
- Vetllar per la integració de les decoracions i guarniments en l'entorn dels actes festius/culturals que es desenvolupen al municipi. *Compromís de l'Ajuntament de Senan*

2.5. Recuperar elements tradicionals com les alineacions d'arbres a les carreteres d'entrada en algunes poblacions, tenint sempre en compte la seguretat viària**Accions generals**

2.5.1. Plantar noves alineacions d'arbres en camins i carreteres locals o comarcals, aprofitant projectes de reordenació, establint les mesures de seguretat vial necessàries.

2.5.2. Mantenir i millorar les alineacions d'arbres que ja existeixen a l'entrada de les poblacions, establint mesures de seguretat viària.

2.5.4. Estudiar la possible transformació d'alineacions d'arbres en recorreguts, passeigs i itineraris saludables, eliminant circulació rodada.

2.5.5. Recuperar zones de passeig ombrejat.

Compromisos

- Integració al paisatge del carrer Anton Serra de Pira. *Compromís de l'Ajuntament de Pira.*

2.6. Millorar la xarxa de telecomunicacions de la comarca, així com la integració paisatgística de les infraestructures necessàries, per facilitar la vida als pobles**Accions generals**

2.6.1. Realitzar un inventari d'infraestructures de telecomunicació i dissenyar estratègies d'integració paisatgística, incloent la reubicació.

2.6.2. Implementar una estratègia amb les diverses operadores per millorar la cobertura de telefonia i internet.

2.6.3. Impulsar una xarxa de fibra òptica de promoció pública als pobles petits.

Compromisos

- Millorar les xarxes de telecomunicacions a les pedanies de Vallverd i Montbrió de la Marca al municipi de Sarra. *Compromís de l'Ajuntament de Sarra.*

2.7. Formular i executar una estratègia de recuperació d'habitatges buits als nuclis urbans de la comarca**Accions generals**

- 2.7.1. Desenvolupar una estratègia de disciplina urbanística encaminada a facilitar la recuperació d'espais lliures i solars per a nova construcció als pobles a partir de la demolició d'habitatges i cases en ruïna.
- 2.7.2. Incentivar als propietaris (exempció de tributs i taxes, ajuts) per a que puguin invertir en recuperar aquests habitatges.
- 2.7.3. Crear un Institut Comarcal d'Habitatge.
- 2.7.4. Recuperar i restaurar edificis d'utilitat ancestral que promovien l'economia.

Compromisos

- Inventariar els habitatges buits del municipi de Blancafort per formular una estratègia de recuperació del nucli urbà. *Compromís de l'Ajuntament de Blancafort.*
- Conversió del magatzem municipal de Blancafort en pisos de lloguer per joves amb l'objectiu de fomentar l'habitabilitat del nucli urbà. *Compromís de l'Ajuntament de Blancafort.*
- Fomentar i executar una estratègia de recuperació d'habitatges i locals buits al centre del poble i a les zones del Capuig i del Castell de l'Espluga de Francolí. *Compromís de l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí.*
- Rehabilitació de la rectoria de Pontils, adaptant-la a lloguer social per fomentar l'habitabilitat en el municipi. *Compromís de l'Ajuntament de Pontils.*
- Formular i executar una estratègia per recuperar habitatges buits al nucli urbà de Santa Coloma de Queralt. *Compromís de l'Ajuntament de Santa Coloma de Queralt.*

2.8. Incloure estratègies de compacitat i embelliment a les revisions de planejament urbanístic de la comarca**Accions generals**

- 2.8.1. Dissenyar estratègies d'accessibilitat a discapacitats a tots els nuclis urbans de la comarca.
- 2.8.2. Elaborar, per a cada revisió del planejament general, una carta de criteris d'intervenció paisatgística sobre edificis, viaris, zones verdes, equipaments, senyalització i negocis amb façana a carrer.

Compromisos

- Confecció del POUM de Solivella amb l'objectiu de vetllar pel territori i paisatge. *Compromís de l'Ajuntament de Solivella.*
- Procurar desenvolupar les obres d'àmbit municipal amb la màxima cura tenint present els criteris de sostenibilitat, conservació, preservació i integració paisatgística. *Compromís de l'Ajuntament de Senan.*

2.9. Fomentar la interconnexió entre nuclis urbans mitjançant la xarxa de camins i senders**Accions generals**

- 2.9.1. Establir un sistema d'ajuts als municipis perquè puguin realitzar aquestes intervencions, amb participació d'administracions de caire supralocal.
- 2.9.2. Fomentar els itineraris saludables i terapèutics a partir de la xarxa de camins i senders.
- 2.9.3. Dissenyar un sistema d'àrees de descans i lleure al llarg del sistema de camins.
- 2.9.4. Recuperar els camins ramaders o camins rals com infraestructura de connexió per la mobilitat tova entre nuclis urbans.

Accions concretes

- Recuperar el camí vell de Rocafort a Conesa, mantenir el camí de Rocafort a Vallverd i recuperar el camí perdut de Rocafort a Montbrí.
- Dissenyar i executar un camí entre Vilanova de Prades, Vallclara, Vimbodí, Poblet, Montblanc, Vilaverd i cap a Tarragona: el camí del riu Francolí.

Compromisos

- Difusió i renovació, si s'escau, de les diferents rutes de senderisme existents al municipi de Barberà de la Conca. *Compromís de l'Ajuntament de Barberà de la Conca.*
- Vetllar pel manteniment dels camins per afavorir que els agricultors puguin arribar a les seves finques. *Compromisos dels Ajuntaments de Blancafort i de Solivella.*
- Recuperar camins i senders, tot creant una nova xarxa d'itineraris singulars que posin en valor la singularitat de l'entorn natural del municipi de Forès. *Compromís de l'Ajuntament de Forès.*
- Millorar la xarxa de camins del municipi de Llorac. *Compromís de l'Ajuntament de Llorac.*
- Fomentar la ruta de les Guixeres i preservar la ruta dels Espedats del riu Anguera, a Pira. *Compromís de l'Ajuntament de Pira.*
- Millorar la xarxa de camins i senders entre els diferents nuclis del municipi de Sarra. *Compromís de l'Ajuntament de Sarra.*
- Col·locar senyalització en els camins rurals del municipi de Savallà del Comtat (Camí de Vallfogona, Camí de Segura i la pista dels Molins) per protegir-ne el seu ús a nivell d'excés de velocitat dels vehicles i d'excés de trànsit. *Compromís de l'Ajuntament de Savallà del Comtat.*
- Creació d'una xarxa de senders de Vallfogona de Riucorb. *Compromís de l'Ajuntament de Vallfogona de Riucorb.*
- Conservació de camins i pistes forestals amb terra, en cas de ser necessari formigonar es pintarà de forma semblant al terreny. *Compromís de l'Ajuntament de Vilanova de Prades.*
- Preservar i mantenir els camins municipals en condicions òptimes. *Compromís de l'Ajuntament de Senan.*
- Treballar projectes que estableixin vincles entre el paisatge, la cultura i el patrimoni municipal, com la creació d'itineraris. *Compromís de l'Ajuntament de Senan.*

2.10. Millorar la xarxa i infraestructura de comunicacions viàries i ferroviàries de la comarca, sempre tenint en compte la seva correcta inserció i integració paisatgística

Accions generals

2.10.1. Elaborar un pla de millora del transport públic en un treball conjunt amb el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Accions concretes

2.10.2. Millorar el traçat, amplada, vorals i punts de risc de la carretera C-37 al llarg de tota la comarca, amb un projecte que tingui la preservació del paisatge com un dels seus eixos nuclears.

2.10.3. Establir un sistema de control i avaluació de l'impacte paisatgístic del túnel del Coll de Lilla i l'autovia A-27 al llarg de la comarca, amb participació de l'administració local, amb capacitat per establir nous requeriments i projectes puntuals d'intervenció en correcció i minimització de l'impacte paisatgístic.

3. PROTEGIR, GESTIONAR I CONSERVAR ELS HÀBITATS NATURALS I LES FORMACIONS GEOLÒGIQUES D'INTERÈS

3.1. Conservar els arbres i les arbredes monumentals, notables i singulars

Accions generals

- 3.1.1. Inventariar, a nivell comarcal, els arbres monumentals i d'interès comarcal.
- 3.1.2. Promoure els inventaris municipals d'arbres d'interès local.
- 3.1.3. Proposar estratègies d'embelliment i millora, incloent la neteja del voltant dels arbres i la senyalització.
- 3.1.4. Protegir els elements de major interès, declarant-los BCIL als planejaments municipals o als Catàlegs de Béns Protegits.
- 3.1.5. Cartografiar i difondre aquests elements, mitjançant una web específica.

Accions concretes

- Conservar els antics castanyers i alzines de Vilanova de Prades al bosc de la Martina.

Compromisos

- Conservar els arbres i arbres d'interès de Villa Engràcia. *Compromís de l'Hotel Rural i apartaments de Villa Engràcia, de l'Espluga de Francolí.*
- Seguir treballant en la difusió i potenciació del coneixement de la ruta dels arbres centenaris. *Compromís de l'Ajuntament de Vimbodí i Poblet.*

3.2. Prevenir els incendis forestals

Accions generals

3.2.1. Dissenyar una estratègia de prevenció d'incendis forestals comarcals (emmarcada en l'estratègia global per massissos) mitjançant la reducció de la massa combustible, la gestió sostenible dels boscos fins i tot amb la producció d'estella i biomassa com a font d'energia alternativa, la pastura controlada, les estructures d'atac (basses antiincendis), la llaurada de finques ermes, la creació, foment i formació de grups de voluntaris locals, la creació de brigades de treballadors especialitzats, i l'ajut als propietaris privats, conjuntament amb la Diputació de Tarragona, els departaments competents de la Generalitat de Catalunya i Bombers de la Generalitat de Catalunya.

3.2.2. Potenciar el programa educatiu "el bosc i els incendis" als escolars, i programes similars a la població general

Compromisos

- Fomentar l'aprofitament sostenible de les masses forestals mitjançant el consum de llenya local en el fon de pa. *Compromís de Fleca l'Aresta SCCL*
- Protegir, gestionar i conservar els hàbitats naturals fent especial èmfasi en la prevenció d'incendis, l'aprofitament sostenible de les masses forestals i la recuperació de la fauna i flora. *Compromís de l'Ajuntament de Forès.*
- Prevenir els incendis forestals mitjançant la desbrossada i arranament de camins. *Compromís de l'Ajuntament de Llorac.*
- Protegir, gestionar i conservar els hàbitats naturals (prevenció d'incendis, aprofitament sostenible de les masses forestals, recuperació d'elements arquitectònics, recuperació de la fauna i flora). *Compromís de l'Ajuntament de Passanant i Belltall.*

3.3. Recuperar i diversificar els paisatges fluvials i les fonts

Accions generals

- 3.3.1. Inventariar les fonts i implementar una estratègia de recuperació i posta en valor, incloent la seva difusió i ubicació en mapa accessible.
- 3.3.2. Crear àrees de lleure al voltant de les fonts.
- 3.3.3. Facilitar a les administracions locals la neteja de les lleres dels rius amb criteris de sostenibilitat.
- 3.3.5. Netejar indrets concrets (gorgs, zones de bany, salts) als rius per poder visitar-los de manera ordenada.
- 3.3.6. Establir un programa d'identificació d'àrees molt vulnerables a les riudes i de pas al patrimoni públic d'aquests sectors, mitjançant estratègies diverses basades en solucions naturals, tot cercant la naturalització i la resiliència a l'efecte de les avingudes i el seu previsible increment a caus del canvi climàtic.
- 3.3.6. Posta en valor i neteja de mines d'aigua.

Accions concretes

- Senyalitzar, arranjar i recuperar la "Bassa de la Martina", al bosc de Viern de Vilanova de Prades, com origen del riu Francolí
- Recuperar la llera del riu de Conesa (rasa de les Carduelles).

Compromisos

- Mantenir i netejar la llera del riu i els ponts, a Conesa. *Compromís de l'Ajuntament de Conesa.*

- Repensar i dissenyar el tram urbà del riu Francolí com un espai obert, connectat al nucli urbà i respectuós amb el curs del riu i interconnectant-lo amb el projecte del camí Blau. *Compromís de l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí.*
- Recuperar el paisatge fluvial al costat del riu a Sarra. *Compromís de l'Ajuntament de Sarra.*
- Neteja i manteniment de les lleres que creuen el poble de Solivella. *Compromís de l'Ajuntament de Solivella.*
- Recuperar la Font d'en Ballart a Vallfogona de Riucorb i condicionament de l'entorn. *Compromís de l'Ajuntament de Vallfogona de Riucorb.*
- Recuperar les piscines velles i la Font del Tros de Vilaverd, destruïdes per la riuada del 22 d'octubre de 2020. *Compromís de l'Ajuntament de Vilaverd.*
- Recuperar, en la mesura del possible, les zones municipals devastades per la riuada de 22-10-2020 a Vimbodí i Poblet. *Compromís de l'Ajuntament de Vimbodí i Poblet.*
- Recuperar espais emblemàtics del Terme Municipal de Senan com la Font del Bosquet i la Font de Baix del Safareig, l'alzinar de la Pastora, el Bosc Comunal... *Compromís de l'Ajuntament de Senan.*

3.4. Posar en valor les brolles, màquies i comunitats herbàcies i arbustives, tot recuperant espais oberts

Accions generals

- 3.4.1. Establir un programa comarcal de pastura extensiva, tot inventariant les zones més adequades, dissenyant torns i fomentant l'establiment de ramats i pastors, aprofitant els boscos públics i els propietaris de terreny forestal que hi vulguin participar.
- 3.4.2. Dissenyar projectes de gestió d'espais oberts, amb acords de custòdia amb propietaris i entitats, amb l'objectiu d'afavorir espècies de flora i fauna protegida o amenaçades que depenen d'aquests ambients.

3.5. Fomentar la maduració i diversificació dels boscos

Accions generals

- 3.5.1. Realitzar una estratègia de combat contra la processionària i altres plagues de les masses forestals.
- 3.5.2. Identificar els rodals forestals més madurs a la comarca, especialment fora dels espais naturals protegits, i establir estratègies, incloent els acords de custòdia, per fomentar evolucions el més properes al natural i l'assegurament del manteniment de les seves condicions ecològiques.
- 3.5.3. Recuperar la Festa de l'Arbre dissenyada per l'enginyer forestal Rafael Puig i Valls, per establir programes de reforestació popular encaminats a la diversificació de les masses forestals, tot plantant-hi espècies forestals acompanyats i, específicament, les que produeixen fruits i afavoreixen la fauna dispersora.
- 3.5.4. Organitzar jornades populars de neteja dels boscos i muntanyes, aprofitant dies o convocatòries internacionals.

3.6. Aconseguir òrgans de gestió efectius pels espais naturals protegits de la comarca que no en disposen

Accions generals

- 3.6.1. Dissenyar consorcis, participats pels ajuntaments i les entitats locals, per impulsar la gestió activa, creant ocupació local, dels espais de la Xarxa Natura 2000 presents a la comarca.
- 3.6.2. Impulsar la creació, d'acord amb els ajuntaments, del Parc Natural de les Muntanyes de Prades.

- 3.6.3. Senyalitzar els espais naturals de la Xarxa Natura 2000 a la comarca.

Accions concretes

- Senyalitzar entrada al Parc Natural de la Serra del Montsant des de les vies de comunicació a Vimbodí.

3.7. Involucrar la societat civil i les administracions locals en la gestió del patrimoni natural mitjançant la figura de la custòdia del territori

Accions generals

- 3.7.1. Realitzar jornades de formació amb els habitants del territori i les entitats cíviques sobre la custòdia del territori.
- 3.7.2. Fomentar la convivència entre activitats del territori com la cacera i el senderisme o turisme de natura.
- 3.7.3. Participació dels ajuntaments de la Conca de Barberà a la Xarxa de Custòdia del Territori, posant a disposició espais públics a entitats de custòdia, i establint mecanismes de cogestió.

3.8. Fomentar l'aprofitament sostenible de les masses forestals, amb especial atenció als productes secundaris

Accions generals

- 3.8.1. Fomentar l'emprenedoria en el sector dels aprofitaments secundaris i la biomassa, ja es tracta d'una comarca potencial, mitjançant la formació i la realització de jornades tècniques.
- 3.8.2. Crear una línia d'ajuts comarcal per aquest sector, en col·laboració amb administracions supralocals i altres fonts de finançament.

3.9. Protegir i posar en valor el patrimoni geològic, geomorfològic i paleontològic

Accions generals

- 3.9.1. Realitzar un inventari de punts i zones d'interès geològic comarcal, amb un pla d'acció per la seva conservació i interpretació.
- 3.9.2. Difondre aquest patrimoni mitjançant web específica i xarxes socials.
- 3.9.3. Executar accions concretes per la recuperació de baumes i avencs.

Compromisos

- Localitzar les restes paleolítiques, balms i coves del t.m. de l'Espluga de Francolí, senyalitzant-les i creant material divulgatiu. *Compromís de l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí.*
- Posar en valor el patrimoni paleontològic i els jaciments arqueològics del municipi de Sarra. *Compromís de l'Ajuntament de Sarra.*

4. FOMENTAR EL MOSAIC AGRÍCOLA TRADICIONAL I LES NOVES FORMES DE CONREU RESPECTUOSES AMB EL MEDI AMBIENT I EL PAISATGE

4.1. Recuperar el patrimoni etnològic associat a la vida agrícola i els usos tradicionals (cabanes, barraques, eres, corrals, cocons, pous de gel, carboneres...)

Accions generals

- 4.1.1. Fomentar el treball cooperatiu i associatiu, involucrant ens locals, empreses, propietaris, museus i centres d'estudis, entitats i associacions, per la recuperació del patrimoni.
- 4.1.2. Realitzar un catàleg comarcal d'elements del patrimoni etnològic d'interès.
- 4.1.3. Educar a les escoles en cada localitat sobre els elements d'interès existents.
- 4.1.4. Establir, conjuntament amb les administracions supralocals i altres fonts de finançament, una línia de subvencions per al seu manteniment.
- 4.1.5. Aprofitar la declaració de Patrimoni de la Humanitat Immaterial de l'art de la pedra seca per organitzar cursos de formació i jornades de recuperació d'aquest patrimoni.

Compromisos

- Recuperació del patrimoni agroalimentari de la comarca i oferir activitats de descoberta i divulgació d'aquest patrimoni agroalimentari. *Compromís d'AROMIS de la Conca*
- Recuperar i posar en valor del patrimoni. *Compromís del Museu Comarcal de la Conca de Barberà*
- Recuperar i posar en valor el patrimoni natural, antròpic i històric del nostre municipi associat a la vida agrícola i als usos tradicionals. *Ajuntament de Passanant i Belltall*
- Vetllar per la conservació del mosaic agrícola/paisatgístic i la riquesa que aquest aporta. *Compromís de l'Ajuntament de Senan.*

4.2. Recuperar marges i bancals

Accions generals

- 4.2.1. Realitzar un inventari d'àrees prioritàries degradades per l'erosió i dissenyar actuacions de recuperació d'aquests elements com a formes d'enginyeria tradicional.
- 4.2.2. Realitzar programes de conscienciació als propietaris de les terres sobre l'interès i necessitat de conservar marges i bancals, amb especial atenció als viticultors i oleicultors, així com els cellers i cooperatives agràries
- 4.2.3. Prioritzar la recuperació dels elements més remarcables i/o útils.
- 4.2.4. Establir una línia de subvencions per al seu manteniment, conjuntament amb les administracions de caire superior i altres fonts de finançament.
- 4.2.5. Eliminar o modular la necessitat de permís d'obres per a la restauració de marges i bancals en els planejaments municipals, si es recuperen els elements tradicionals.
- 4.2.6. Aprofitar la declaració de Patrimoni de la Humanitat Immaterial de l'art de la pedra seca per organitzar cursos de formació i jornades de recuperació d'aquest patrimoni.

Compromisos

- Ajudar a realitzar cursos de picapedrers i margetaires que permetin conservar els boscos de l'erosió de l'aigua i la plantació d'espècies arbòries per tallafocs, com la vinya i la tòfona. *Compromís de l'Associació d'Hosteleria de la Conca de Barberà.*
- Recuperar marges i bancals a les propietats de Mas Foraster S.L. *Compromís de Mas Foraster 1923, S.L.*
- Conservació de marges de pedra, o en el seu cas d'esculleres de pedra, en els murs de titularitat municipal. *Compromís de l'Ajuntament de Vilanova de Prades.*

4.3. Fomentar i potenciar conreus alternatius d'alt valor paisatgístic

Accions generals

- 4.3.1. Fomentar, mitjançant la formació i la transferència tecnològica, els conreus de llegums (pèsols) i colza.
- 4.3.2. Elaborar un mapa detallat de conreus de la comarca i estudiar els potencials agronòmics per una àmplia gamma de conreus.
- 4.3.3. Fomentar el conreu de safrà allà on és tradicional.
- 4.3.4. Fomentar conreus de fruiters de diverses tipologies (fruita dolça i fruita seca), no massa habituals a la comarca.

4.4. Promoure formes de conreu més respectuoses amb el medi i el paisatge

Accions generals

- 4.4.1. Controlar efectivament els abocaments de purins, gallinassa, fang de depuradora, per evitar contaminació d'aqüífers i plagues de mosques, amb una acció concertada entre els ajuntaments, els Agents Rurals i el departament competent de la Generalitat de Catalunya.
- 4.4.2. Promoure l'agricultura integrada i ecològica, mitjançant la formació i la transferència tecnològica.

Compromisos

- Utilitzar materials compostables en la realització d'activitats. *Compromís de l'Associació de Dones Rocafortines.*
- Emprar productes provinents de la pagesia local de la Conca de Barberà, que fan agricultura ecològica i una gestió de cultius que contribueix al manteniment del mosaic agroforestal i a la diversitat agrària i paisatgística. *Compromís de Fleca l'Aresta SCCL.*
- Recuperar la zona de camps ecològics destruïts per la riuada del dia 22 d'octubre de 2019; afavorint d'aquesta manera la biodiversitat, i l'hàbitat i alimentació de la fauna. *Compromís de Maset de les Talaveres.*
- Utilitzar productes alimentaris i artesanals de la Comarca. *Compromís del Museu Comarcal de la Conca de Barberà.*
- Fomentar productes de qualitat, per afegir valor mitjançant la conservació del paisatge. *Compromís de l'Ajuntament de Santa Coloma de Queralt.*

4.5. Afavorir els formats extensius tradicionals en els conreus llenyosos**Accions generals**

4.5.1. Realitzar un inventari comarcal dels conreus llenyosos tradicionals de més valor paisatgístic i establir un sistema que faciliti la seva conservació per part dels propietaris.

4.6. Recuperar l'heterogeneïtat del parcel·lari agrícola, protegint i recuperant marges arbrats i boscos-illa**Accions generals**

4.6.1. Recuperar alineacions tradicionals d'ametllers, oliveres i altres fruiters en els marges de parcel·les, amb una acció fomentada i finançada, incloent acords de custòdia i ajuts directes o condicionats.

4.6.2. Inventariar les zones forestals romanents dins la plana agrícola i proposar mesures de conservació i gestió, incloent acords de custòdia i ajuts directes o condicionats.

4.7. Fomentar productes de qualitat que puguin afegir valor mitjançant la conservació del paisatge**Accions generals**

- 4.7.1. Realitzar campanyes de promoció del consum de productes de proximitat.
- 4.7.2. Promoure la tòfona, mitjançant accions formatives i transferència tecnològica.
- 4.7.3. Promoure el safrà, mitjançant accions formatives i transferència tecnològica.

Compromisos

- Promoure la viticultura de qualitat. *Compromís de Mas Foraster 1923, S.L.*
- Promoure la producció agroalimentària artesanal de la comarca i oferir activitats de descoberta i divulgació del patrimoni agroalimentari. *Compromís de la Cooperativa Fet a la Conca SCCL*
- Posar en valor i promocionar les varietats locals de cereal, adaptades a les condicions climatològiques locals i que constitueixen un paisatge agrari divers i culturalment apropiat. *Compromís de Fleca l'Aresta SCCL.*
- Continuar fent servir productes locals en l'elaboració dels àpats del Maset de les Talaveres de Montblanc. *Compromís de Maset de les Talaveres.*
- Crear un banc de terres agràries amb l'objectiu de garantir el relleu generacional, fomentar l'ocupació en el sector primari i evitar l'abandonament dels trossos. *Compromís de l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí.*
- Fomentar productes de qualitat fets al municipi (all de Belltall, apicultura, ramaderia, productes artesanals...). *Compromís de l'Ajuntament de Passant i Belltall.*

4.8. Recuperar àrees de conreu a les zones de muntanya**Accions generals**

4.8.1. Combinar l'estratègia de prevenció d'incendis forestals amb una estratègia de foment de conreus a muntanya, tot facilitant l'autorització de rompudes en llocs determinats.

Compromisos

4.8.1. Recuperar àrees de vinya a zones de muntanya. *Compromís de Mas Foraster 1923, S.L.*

4.9. Fomentar la ramaderia extensiva i l'apicultura**Accions generals**

- 4.9.1. Delimitar les àrees susceptibles de recuperació ambiental, paisatgística i quant a prevenció d'incendis mitjançant la ramaderia extensiva (i específicament el sector caprí) i l'apicultura, i establir un programa de foment i actuació.
- 4.9.2. Donar suport a l'emprenedoria en aquests sectors mitjançant la transferència tecnològica, la formació i l'establiment de sistemes d'ajut, amb la col·laboració d'administracions d'àmbit superior i altres fonts de finançament.
- 4.9.3. Establir una estratègia comarcal de vigilància i extermini de la vespa asiàtica, amb el suport de les administracions d'àmbit superior.

Compromisos

- Plantació de matolls, arbres aromàtics, etc., destruïts per la riuada del dia 22 d'octubre de 2019, per fomentar la preservació i protecció de les abelles. *Compromís de Maset de les Talaveres.*

5. RESTAURAR PAISATGES DEGRADATS I BANALS**5.1. Inventariar construccions abandonades (granges, naus, magatzems...) i elaborar un pla de reconversió/demolició****Accions generals**

- 5.1.1. Realitzar un inventari, a nivell comarcal, d'edificacions ramaderes i industrials abandonades, incloent una avaluació de l'estat, diferenciant les que es poden reutilitzar/restaurar i les que necessiten demolició. Establir un pla d'actuació al respecte, mobilitzant administracions supralocals i recursos públics i privats per tirar-lo endavant (igual que 2.2.1.).
- 5.1.2. Realitzar concursos d'idees innovadores per la reconversió d'aquests edificis, incloent la reutilització artística, la conversió en refugis de fauna, i qualsevol altra.

Compromisos

- Vetllar per la prohibició de la construcció i llicència d'exploracions purines a la zona entre l'autopista i el bosc i muntanyes de Poblet, tot incorporant la prohibició en el POUM. *Compromís de l'ajuntament de Vimodí i Poblet.*

5.2. Inventariar els espais annexes i intersticials entre infraestructures de comunicació, definint el seu propietari, i elaborar un pla de recuperació ambiental i paisatgística**Accions generals**

5.2.1. Realitzar un inventari, a nivell comarcal, d'espais annexes i intersticials entre infraestructures de comunicació, incloent una identificació del propietari competent, l'avaluació de l'estat, i el seu potencial. Establir un pla d'actuació de restauració ambiental i embelliment paisatgístic, mobilitzant administracions supralocals i recursos públics i privats per tirar-lo endavant (igual que 2.2.1.).

Accions concretes

- Redactar i executar un projecte de restauració de la parcel·la on roman l'antiga alineació de plataners a Montblanc, davant del Molí del Pont de Fusta.

5.3. Inventariar traces de carreteres abandonades i elaborar un pla de reconversió/demolició**Accions generals**

5.3.1. Realitzar un inventari, a nivell comarcal, de traces de carreteres abandonades, incloent una identificació del propietari competent, l'avaluació de l'estat, i el seu potencial. Establir un pla d'actuació de dotació de funcionalitat (considerant el concepte de vies verdes), restauració ambiental i embelliment paisatgístic, mobilitzant administracions supralocals i recursos públics i privats per tirar-lo endavant (igual que 2.2.1.).

Compromisos

- Reconvertir en una ruta paisatgística la carretera vella entre Vilaverd i Montblanc. *Compromís de l'Ajuntament de Vilaverd.*

5.4. Desenvolupar un pla de millores paisatgístiques pels polígons industrials de la comarca**Accions generals**

5.4.1. Realitzar un inventari, a nivell comarcal, de les característiques paisatgístiques dels polígons industrials incloent una identificació del propietari competent, l'avaluació de l'estat, i el seu potencial. Establir un pla d'actuació de restauració i embelliment paisatgístic, mobilitzant administracions supralocals i recursos públics i privats per tirar-lo endavant.

5.4.2. Planificar les àrees industrials a nivell territorial, establint convenis i consorcis entre municipis diferents per tal de compartir despeses i beneficis en polígons industrials supralocals.

5.5. Restaurar antics abocadors i pedreres, tot posant en valor aquells elements de la cultura minera i extractiva d'interès patrimonial**Accions generals**

- 5.5.1. Posar en valor aquelles pedreres (com les guixeres) que tenen un valor patrimonial i poden ser visitables.
- 5.5.2. Realitzar un control actiu dels abocaments incontrolats, per part dels agents supramunicipals.

Accions concretes

- Recuperar antigues mines a Vilanova de Prades.
- Dissenyar un programa exigent de restauració paisatgística i ambiental dels indrets d'abocaments de terres associats a la construcció del túnel de Lilla i A-27 al pas per la comarca.

Compromisos

- Restaurar les pedreres del Paratge Natural de Poblet. *Compromís del Paratge Natural d'Interès Nacional de Poblet.*

5.6. Recuperar les carenes, es crestes i els fons escènics principals de la comarca**Accions generals**

5.6.1. Establir un paquet d'accions jurídiques, administratives, urbanístiques i fiscals per assegurar la demolició de les estructures de les centrals eòliques una vegada quedin obsoletes.

Accions concretes

- Establir projectes pel trasllat de les antenes de comunicacions existents al recinte del castell de Savallà del Comtat i el castell d'Aguiló.
- Potenciar el pic del Curull (1023 m.s.n.m.) de d'on es veuen Pirineus, Montserrat, Montsant, Prades..., així com la "Roca del Centinella", a Vilanova de Prades

Compromisos

- Prioritzar la implementació de les energies renovables en terrenys urbans per preservar el mosaic agrícola tradicional del terme municipal de l'Espluga de Francolí. *Compromís de l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí.*
- Vetllar i procurar per la integració paisatgística de la implantació de les energies renovables i d'altres infraestructures a través de models democratitzats i respectuosos amb el nostre entorn i els nostres habitants. *Compromís de l'Ajuntament de Senan.*

6. AUGMENTAR LA CONSCIENCIACIÓ I EL CONEIXEMENT SOBRE EL PAISATGE A LA COMARCA**6.1. Crear una xarxa de miradors de paisatge amb valor interpretatiu****Accions generals**

6.1.1. Elaborar un mapa de miradors de paisatge i un pla d'equipament interpretatiu dels mateixos. Difondre aquest conjunt de miradors via web i xarxes socials.

6.1.2. Incloure, en la interpretació, una concepció del paisatge integral (geomorfològic, natural, toponímic, geogràfic, històric, industrial...).

Accions concretes

- Convertir en mirador de paisatge l'àrea d'acampada lliure de Pira.
- Crear un mirador de paisatge a la zona del Tallat
- Posar en valor el mirador de la Conca al coll de Deogràcies, on hi ha un proveïdor de sal.
- Crear un mirador de paisatge del barranc de Biern i de la punta del Curull, a Vilanova de Prades.
- Crear un mirador de paisatge al castell de Prenafeta.
- Crear un mirador de paisatge a Montclar.

Compromisos

- Potenciar el mirador de 360º de l'allotjament rural de les Voltes a Barberà de la Conca. *Compromís allotjament rural de les Voltes.*
- Crear un mirador de paisatge a la zona de Coll Roig de Vimbodí i Poblet. *Compromís de l'Ajuntament de Vimbodí i Poblet.*

6.2. Crear una xarxa d'itineraris de paisatge mitjançant senders i camins**Accions generals**

6.2.1. Dissenyar i crear una xarxa d'itineraris paisatgístics inclusius, per tota mena de discapacitats.

6.2.2. Disposar d'un inventari comarcal consultable de camins municipals.

6.2.3. Dissenyar i implementar un pla de senyalització adequat i divulgar-lo.

6.2.4. Establiment d'un programa d'ajudes a l'administració local pel manteniment, marcatge i senyalització dels senders i camins actuals; posar l'accent en el manteniment, no només en la creació.

Compromisos

- Recuperar els senders del Camí de la Cova de les Vigues i la Cova dels Calaixos a Vilanova de Prades. *Compromís de Camping de Vilanova de Prades.*
- Senyalització de la ruta de les Guixeres de Vilaverd. *Compromís de l'Ajuntament de Vilaverd.*

- Adequació del camí de Milmanda per convertir-lo en una ruta de bicicleta. *Compromís de l'Ajuntament de Vimbodí.*
- Crear una xarxa d'itineraris singulars de paisatge i patrimoni material, mitjançant la xarxa de senders i camins. *Compromís de l'Ajuntament de Passanant i Belltall*

6.3. Dissenyar i executar un programa d'educació en el paisatge als centres escolars i de gent gran de la comarca**Accions generals**

6.3.1. Dissenyar un programa comarcal d'activitats a l'aire lliure relacionades amb el paisatge, el seu gaudi, coneixement i interpretació.

6.3.2. Recuperar l'antic programa d'educació sobre el paisatge amb un enfoc actual.

6.3.3. Dissenyar un programa educatiu integral que inclogui tots els elements del paisatge, amb especificacions pels diferents nivells d'ensenyament a la comarca, en conveni amb l'Observatori de Paisatge de Catalunya.

6.3.4. Donar valor educatiu als camins i senderons mitjançant un programa de senyalització interpretatiu.

Compromisos

- Realitzar activitats de sensibilització enfront el paisatge, dins el pla d'actuacions anuals de l'Associació de Dones rocafortines. *Compromís de l'Associació de Dones Rocafortines.*
- Donar a conèixer el paisatge i el patrimoni cultural i natural del municipi de Vimbodí i Poblet, el Paratge Natural de Poblet, l'espai natural de les muntanyes de Prades i la comarca, mitjançant l'organització de caminades obertes a tothom. *Compromís de l'Associació Esportiva Caminades Creu del Codoç de Vimbodí i Poblet.*
- Fer difusió de les actuacions i projectes que afectin el paisatge de Rocafort de Queralt i entorns, i promoure actuacions de millora del paisatge i vers la sostenibilitat a la revista. *Compromís de l'Associació Revista les Forques.*
- Compromís de realització d'activitats de recerca, descoberta i divulgació del patrimoni natural de la comarca, així com informació sobre la Carta de Paisatge. *Compromís del Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà.*
- Fer difusió d'activitats de la Carta del Paisatge, redactar articles i continguts de la Carta del Paisatge i assistir als actes i jornades de difusió de la Carta del Paisatge. *Compromís de l'Associació La Conca 5.1.*
- Treball amb la visió de l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible redactada per l'ONU i desplegar els Objectius de Desenvolupament Sostenible en relació a les seves accions, activitats i programació anuals. *Compromís del Museu de la Vida Rural – Fundació Carulla.*
- Compromís de treballar permanentment en l'educació cultural per a la sostenibilitat programant activitats pedagògiques constants destinades a alumnes de tots els nivells educatius així com a famílies, esplais i grups organitzats. *Compromís del Museu de la Vida Rural – Fundació Carulla.*
- Identificar necessitats i realitats del Paisatge amb els Infants i Joves. *Compromís de l'AEIG l'Estornell.*
- Conèixer la història paisatgística de la Conca i de l'Esplugu per aprendre del passat i actuar bé en el futur. *Compromís del l'AEIG l'Estornell.*
- Treballar per a l'educació de les generacions presents i futures en a importància de la qualitat del paisatge i del territori. *Compromís de l'Ajuntament de Forès.*

- Divulgació del paisatge als clients dels allotjaments rurals i negocis turístics. *Compromís allotjament rural Les Voltes de Barberà de la Conca.*
- Divulgar als clients del Maset de les Talaveres de l'existència de la Carta del Paisatge. *Compromís del Maset de les Talaveres*
- Divulgació del paisatge i del Paratge Natural de Poblet als clients de la Masia del Cadet, a l'Espluga de Francolí. *Compromís de Masia del Cadet.*
- Oferir activitats de divulgació i descoberta dels espais paisatgístics i del patrimoni de la comarca. *Compromís del Museu Comarcal de la Conca de Barberà*
- Divulgar amb descoberta i aprenentatge la importància del Paisatge. *Compromís de l'AEIG l'Estornell.*

7. DESENVOLUPAR UNA POLÍTICA COMARCAL DE PROMOCIÓ I PROTECCIÓ DEL PAISATGE DE LA COMARCA

7.1. Crear un òrgan de gestió i coordinació de polítiques de paisatge a la comarca

Accions generals

- 7.1.1. Realitzar formació sobre paisatge a tècnics de la comarca, tant dels ajuntaments com dels Consells Comarcals.
- 7.1.2. Crear una àrea tècnica de paisatge al Consell Comarcal.
- 7.1.3. Fixar el càrrec de conseller de paisatge, amb contacte directe i certa autoritat sobre el consell d'alcaldes, els ajuntaments...
- 7.1.4. Actualitzar, renovar i ampliar la carta de paisatge com a guió i fil conductor d'aquesta política de paisatge, revisant-la de manera completa en períodes de 5 anys.

7.2. Establir sinèrgies amb iniciatives de paisatge de comarques veïnes

Accions generals

- 7.1.1. Dissenyar eines de coordinació amb comarques veïnes que estan desenvolupant Cartes de Paisatge (les Garrigues, el Priorat) o les que en desenvolupin en el futur.
- 7.1.2. Participar en els òrgans de transferència tecnològica, informació i participació que organitzi al respecte l'Observatori de Paisatge de Catalunya.
- 7.1.3. Comparar les Cartes de Paisatge amb coincidència territorial i establir sinèrgies entre les seves accions i programes.

7.3. Promoure iniciatives de foment d'accions de millora, protecció i promoció del paisatge per entitats locals, empresarials i cíviques

Accions generals

- 7.3.1. Crear un premi o concurs de paisatge, per premiar les millors iniciatives públiques i privades de millora del paisatge, d'estudi del paisatge i de comunicació sobre el paisatge.

- 7.3.2. Crear una Comissió de Paisatge per fomentar la participació ciutadana en aquest àmbit.

Compromisos

- Compromís de realitzar activitats per a la salvaguarda del paisatge i el territori de la comarca. *Compromís del Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà.*
- Compromís de col·laborar en totes les accions en favor del patrimoni socio-cultural i natural de la comarca. *Compromís de la Cooperativa Fet a la Conca SCCL*
- Difondre els valors del paisatge en l'àmbit municipal. *Compromís de l'Ajuntament de Senan.*
- Compromís de lideratge d'estudis, activitats, debats, esdeveniments artístics i culturals en el marc de la reflexió sobre el paisatge rural mediterrani i la relació establerta entre la societat i la natura en el passat i el present, així com en la projecció de futurs més sostenibles. *Compromís del Museu de la Vida Rural – Fundació Carulla.*
- Fer serveis als espais naturals i culturals de la Conca. *Compromís de l'AEIG l'Estornell.*

7. SIGNANTS

I en prova d'absoluta conformitat amb els pactes i compromisos que incorpora aquest document, les següents administracions, organismes, entitats i associacions signen aquest Pacte pel paisatge de la Conca de Barberà, com a document de consens de la Carta del paisatge de la Conca de Barberà.

Montblanc, 25 de novembre de 2020